Memo

gemeente Weststellingwerf

Zaaknummer: 0098209622
Documentnummer: 0098576536

Aan:	Gemeenteraad Weststellingwerf
Van:	College van B&W
Team:	Beleid
Datum:	25 januari 2024
Onderwerp:	Tarief- en kostenontwikkelingen Wmo en Jeugd 2024
Bijlage memo:	0
N.a.v. toezegging raad d.d.:	

De Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) hebben in het afgelopen jaar met verschillende (financiële) ontwikkelingen te maken gehad. Zoals de cao stijgingen in de zorg en het sociaal domein. Er zijn vier cao's opengebroken of beëindigd. De brutolonen stijgen gemiddeld met 8 – 10 %. De indexering van de Wmo en Jeugd tarieven voor 2024 hebben daardoor omvangrijke financiële gevolgen. Wij vinden het noodzakelijk om u hierover schriftelijk te informeren. In dit memo geven wij u inzicht in de belangrijkste ontwikkelingen en de daar bijhorende financiële gevolgen.

Wmo:
Wij hebben voor de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) met verschillende zorgaanbieders een overeenkomst afgesloten. Dit hebben wij samen met de gemeenten Ooststellingwerf en Opsterland gedaan. In deze overeenkomsten is onder andere opgenomen dat de tarieven jaarlijks geïndexeerd worden. Hieronder gaan we verder in op de financiële ontwikkelingen binnen de Wmo.

Vooraf
Wij zijn als gemeente verplicht om een reële prijs te betalen aan aanbieders die voor ons zorg en ondersteuning leveren. Volgens de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) Reële prijs Wmo moeten de tarieven voor Wmo voorzieningen tenminste gebaseerd zijn op de volgende kostprijselementen:

- De kosten van de beroepskracht;
- Redelijke overheadkosten;
- Kosten voor niet productieve uren zoals verlof, ziekte, scholing, werkoverleg;
- Reis- en opleidingsdagen;
- Indexatie van loon binnen de overeenkomst;
- Kosten voor gemeentelijke eisen.

Naast de cao ontwikkelingen, gebruiken wij sinds dit jaar de VNG rekentool om de tarieven vast te stellen. De VNG gaat uit van landelijke benchmarks en kengetallen. Als wij deze kengetallen voor 2024 één op één overnemen, dan stijgen de tarieven in 2024 met ongeveer 22%. Dit zou voor onze gemeente leiden tot een kostenstijging van ongeveer 1 miljoen euro. Wij vonden dit een te groot financieel gevolg en hebben ervoor gekozen met de zorgaanbieders in onderhandeling te gaan. Wij hebben in deze onderhandeling maatwerk toe gepast op onderdelen waar de aanbieder invloed op uit kan oefenen. Het gaat dan om:

- De overheadkosten;
- De inschaling van medewerkers;
- Het ziekteverzuim en de productiviteit in het algemeen;
- Risico en marge.

De elementen waar een aanbieder geen invloed op kan uitoefenen hebben we overgenomen uit het rekenmodel. Deze elementen zijn onder andere salarissen, sociale lasten, eindejaarsuitkeringen en vakantiegeld. Met het op deze manier toepassen van de VNG rekentool komen we uit op een stijging van ongeveer 15%.
Niet elke aanbieder kan zich vinden in het voorstel dat gedaan is door de gemeenten. Het vaststellen van de tarieven voor 2024 is een moeizaam proces geweest.

Forse kostenstijging in 2024 voor de Wmo
Ondanks de gesprekken en onderhandelingen die zijn geweest met de zorgaanbieders over de toepassing van de VNG rekentool, krijgen wij in 2024 te maken met een forse kostenstijging. Daarnaast heeft deze kostenstijging een structureel effect.

De financiële gevolgen van de berekening van de reële prijs 2024 wordt op basis van de aantallen in 2023 geschat op €736.000. In de voorjaarsnota 2024 wordt voor dit prijseffect €518.000 aangevraagd. Dit bedrag is lager dan de gestegen kosten, omdat wij in 2023 een onderbesteding van €218.000 hebben. Hierin zijn eventuele volume effecten niet meegenomen.

- Kostenstijging 2024 van 15% t.o.v. kosten 2023
- Door onderbesteding in 2023 kan 5% van de kostenstijging 2024 binnen het huidige budget worden opgevangen (budget 2024 moet met 10% worden geïndexeerd)

De Wmo kent ook nog andere onderdelen bijvoorbeeld Hulpmiddelen, Beschermd Wonen, Wet verplichte GGZ etc. Op deze Wmo onderdelen kan in de voorjaarsnota ook voordeel en/of nadeel ontstaan t.o.v. de begroting. Deze onderdelen worden beoordeeld tijdens de reguliere P&C cyclus en zijn dus niet meegenomen in bovenstaande cijfers.

Hoe gaan we verder?
De hierboven beschreven kostenstijgingen zetten de uitgaven van de Wmo onder druk. Naast de kostenstijgingen door o.a. de cao ontwikkelingen en loonstijgingen, hebben we te maken met de toenemende vergrijzing. Door de demografische ontwikkelingen is het een realistisch perspectief dat de kosten nog verder zullen toenemen. We zullen manieren moeten vinden om te proberen deze stijging om te buigen. Dit betekent dat we nog meer gaan kijken op welke manier we de zorg en ondersteuning betaalbaar kunnen houden. Hierbij moet gedacht worden aan het beperken van de instroom, meer nadruk op algemene voorzieningen en het (door)ontwikkelen van andere ondersteuningsconcepten.

Jeugd
Zorg in Natura
Voor jeugd wordt gebruik gemaakt van de provinciale inkoop voor specialistische jeugdhulp middels SDF. Voor 2024 is er sprake van Nieuwe Inkoop Specialistische Jeugdhulp. Hierover is in de informatieve bijeenkomst over de nieuwe inkoop op 11 december 2023 uitleg gegeven.
Voor de nieuwe inkoop van jeugdhulp heeft kostprijsonderzoek plaatsgevonden en op basis hiervan zijn tarieven vastgesteld. Vanaf 2024 is er sprake van andere profielen en bijbehorende trajectprijzen vanuit Zorg In Natura (ZIN). Op dit moment is het nog niet mogelijk om een betrouwbare doorrekening te maken van de financiële consequenties van de inkoop op basis van de huidige indicaties. Hierdoor is het onduidelijk welke financiële gevolgen deze veranderingen hebben voor onze begroting en uitgaven.

Vaktherapie (ZIN)
In de informatieve bijeenkomst over de nieuwe inkoop van 11 december 2023 is ook gesproken over de inzet en financiering van de vaktherapie. Deze vorm van ondersteuning valt vanaf 2024 niet meer onder het door Sociaal Domein Fryslân gecontracteerde aanbod. Wij als gemeente Weststellingwerf moeten bepalen hoe we deze vorm van hulp en ondersteuning in de eigen gemeente gaan organiseren vanaf 2024. Dit gaan we doen door (vormen van) vaktherapie lokaal in te kopen. Ook hiervoor geldt dat het op dit moment nog niet mogelijk om een betrouwbare doorrekening te maken van de financiële consequenties van de inkoop op basis van de huidige indicaties.

Bij de eerstvolgende tussentijdse rapportage 2024 wordt op basis van de ontwikkelingen in het voorjaar van 2024 een inschatting gemaakt van het benodigde budget voor Jeugdhulp.

Persoons Gebonden Budget (PGB)
Daarnaast blijft de mogelijkheid bestaan om vanuit de Jeugdwet een Persoons Gebonden Budget (pgb) te ontvangen. Uit de Jeugdwet volgt dat de hoogte van een pgb zodanig moet zijn, dat hiermee passende hulp kan worden ingekocht. Bij een pgb gaan we uit van een uurprijs of etmaalprijs. Dit is
een andere systematiek dan de ZIN-profielen. Daarom is geen aansluiting gezocht bij de bedragen behorend bij een profiel.

Voor de jeugd pgb-tarieven volgen we al jaren de Wmo pgb-tarieven (90% van ZIN). In de praktijk is gebleken dat deze tarieven toereikend zijn om passende jeugdhulp mee in te kopen. Daarbij willen we in de tarieven zoveel mogelijk aansluiting hebben met de Wmo vanwege doorstroming in de Wmo als een jeugdige 18 jaar wordt.

Bij het inzetten van een pgb voor informele hulp (binnen het sociale netwerk of wanneer een beroepskracht niet voldoet aan de gestelde (kwaliteits)eisen) wordt aangesloten bij Wmo-jurisprudentie, waaruit blijkt dat voor het pgb-tarief voor informele ondersteuning maximaal het uurloon van de passende loonschaal uit de geldende CAO Verpleeg-, Verzorgingshuizen en Thuiszorg (VVT) geldt (hoogste periodiek, inclusief vakantietoeslag en tegenwaarde van verlofuren). Uitzondering is het pgb-tarief dagbesteding informeel. Hierbij volgen we het pgb-tarief voor dagbesteding formeel. Reden hiervoor is dat het informele tarief dan niet hoger is dan het formele tarief.

In 2024 is de gemiddelde prijsstijging PGB ongeveer 55% op basis van de producten en volumes van 2023. Volgens de laatste prognose die wij van de SVB hebben ontvangen komen de kosten voor 2023 uit op ongeveer € 105.000. Op basis van de producten en volumes 2023 en de gemiddelde prijsstijging 2024 is de prognose voor de kosten PGB 2024 ongeveer € 163.000. Het huidige PGB budget voor 2024 is € 170.000.